

Koronavirový rok 2020 v Obecní knihovně Předměřice nad Labem

Na samém začátku kalendářního roku jsme zahájili činnost jako každý jiný rok. V jeho průběhu však došlo k několika zcela nečekaným překvapením.

V úvodu několik čísel ze statistiky: V roce 2020 měla knihovna 373 registrovaných čtenářů. I přes nepříznivé podmínky v letošním roce navštívilo knihovnu 2 500 návštěvníků, kteří provedli 5 422 výpůjček a proběhlo 28 kulturních a vzdělávacích akcí. Knižní fond naší knihovny byl během roku doplňován výměnnými soubory ze Střediskové knihovny v Hradci Králové, vlastní fond jsme obohatili novými knihami v hodnotě cca 35 000,- Kč. Čtenáři si mohli půjčovat také časopisy, k dispozici měli 18 titulů.

Začátek roku 2020 přinesl hned několik kulturních výročí. Nejdříve jsme si připomněli životní jubilea bratří Čapkových: v lednu 130. výročí narození Karla Čapka a v dubnu 75 let od tragické smrti jeho staršího bratra Josefa Čapka. Knihovnu navštívili žáci 1. i 2. stupně. Vyprávění o životě sourozenců Čapkových zavedlo žáky do míst především v našem kraji. Do Malých Svatoňovic, rodiště Karla Čapka, do Hronova, rodiště Josefa a Heleny Čapkových a místa, kde všichni sourozenci trávili krásné chvíle ve mlýně u milované babičky. Pobytu u prarodičů v hronovském mlýně později inspirovaly všechny tři sourozence k literární tvorbě. V Úpici, kam se rodina Čapkova přestěhovala z Malých Svatoňovic, chodili všichni sourozenci do školy. Poslední zastavení při putování za sourozenci Čapkovými bylo v Hradci Králové, kde začal Karel jako jedenáctiletý studovat na gymnáziu. Pamětní deska na budově Hotelu U Královny Elišky na Malém náměstí připomíná, že po dobu studií Karel Čapek v této budově bydlel se svou hronovskou babičkou. Beseda byla doplněna bohatým obrazovým materiálem a výstavou knih sourozenců Čapkových.

Rok 2020 je spjat i s dalším čapkovským výročím, a to se 100. výročím vzniku hry R.U.R. Autorem hry je Karel Čapek, ale slovo robot, které zde bylo poprvé užito, navrhl na Karlovu výzvu Josef Čapek. České slovo robot se dnes jako jedno z mála slov, u kterého známe jeho autora, užívá na celém světě. Premiéru hry uvedl Karel Čapek dne 2. ledna 1921 v Klicperově divadle v Hradci Králové.

K tomuto výročí byla pro dětské čtenáře vyhlášena výtvarná soutěž: Namaluj, nakresli nebo vyrob svého robota. Během krátké doby se v knihovně sešlo 145 kreslených a malovaných robotů nejrůznějších tvarů a podob a také několik prostorových modelů z různého materiálu. Vybrat toho nejlepšího ze všech vystavených robotů bylo téměř nemožné. Do hlasování se zapojili dospělí i dětské návštěvníci knihovny, a tak nakonec s velmi těsnými počty hlasů bylo vyhodnoceno a drobnými cenami odměněno 25 soutěžních prací. Sladkou odměnu však dostali úplně všichni, kteří se do této knihovnické akce zapojili.

Dne 4. února uplynulo 200 let od narození další výjimečné postavy české literatury – Boženy Němcové. Zároveň jsme si v tomto roce připomínali 165. výročí prvního vydání její nejznámější knihy Babička. Vycházela postupně od 16. května do 16. srpna 1855 ve čtyřech sešitech po 10 krejcarech, které vydal pražský tiskař a nakladatel Jaroslav Pospíšil, syn Jana Hostivíta Pospíšila, významného královéhradeckého obrozeneckého nakladatele.

Osobnost B. Němcové, a zejména její pohádky měly být tématem březnové Noci s Andersenem, která se však v důsledku koronavirové pandemie letos nekonala.

Děti, které ve školním roce 2019/2020 navštěvovaly čtenářský klub, pozdravila na jejich posledním únorovém setkání paní Jitka Vítová, spisovatelka z Hradce Králové. Poutavě vyprávěla o své spisovatelské profesi, představila své knihy, a potom se děti ve čtenářské dílně vedené paní Vítovou společně začetly do její knihy Život u rybníka. Netradiční ukončení činnosti čtenářského klubu probíhalo v milé a přátelské atmosféře.

Březen – měsíc čtenářů, který každoročně vyhlašuje Svaz knihovníků a informačních pracovníků (SKIP) na podporu čtenářské gramotnosti, jsme zahájili besedou s paní Barborou Vajsejtlovou, spisovatelkou a novinářkou z Prahy. Se svými knihami seznamovala žáky třetích a čtvrtých tříd formou autorského čtení. Žáci příběhům naslouchali velmi pozorně a se stejným zaujetím odpovídali i na její zvědavé otázky, kterými své čtení prokládala. V druhé části besedy zase naopak děti kladly otázky paní spisovatelce, a tak se dozvěděly, kdy a proč začala psát knihy pro děti, kde bere náměty na své knihy, proč knihy nejen ráda píše, ale i čte.

Stalo se již tradicí, že v průběhu března – měsíce čtenářů je na základě kritérií, která doporučí SKIP, oceňován/a nejlepší čtenář/ka za uplynulý rok. V letošním roce byl výběr kategorie čtenářů motivován výročí českého filosofa, spisovatele a pedagoga – Jana Ámose Komenského, Učitele národů. 28. březen, den, kdy se J. Á. Komenský roku 1592 narodil, slavíme v České republice jako Den učitelů a v listopadu 2020 jsme si připomněli 350 let od úmrtí Komenského. Proto byli letos v soutěži Čtenář/ka roku oceňováni čtenáři z řad pedagogů, kteří nejenže jsou sami pravidelnými návštěvníky knihovny, ale pravidelně navštěvují knihovnu také se svou třídou a aktivně se účastní dalších knihovnických akcí. Velmi jsme tuto příležitost uvítali, protože spolupráce školních tříd s knihovnou je díky vstřícnosti pedagogů vzájemná a dlouhodobá. Se svými třídami se paní učitelky účastní knihovnických akcí, jako je Noc s Andersenem, pasování prvňáčků na čtenáře, zapojují se do výtvarných a literárních soutěží v knihovně a do dalších projektů. Děti ze školní družiny využívají čas strávený v knihovně nejen k půjčování knih a časopisů, ale také ke čtenářským chvilčkám a rovněž se pravidelně zapojují do výtvarných a literárních soutěží. Ocenění za aktivní spolupráci s knihovnou a za podporu a rozvíjení čtenářství svých žáků převzaly paní učitelky Iva Němečková, Jitka Samková, Pavla Tomíčková, vychovatelky ŠD Romana Albínová a Alena Kopecká a za přípravu a organizaci soutěží, besed a projektů učitelka a knihovnice Jana Kopřivová.

Ocenění v tomto místním kole v rámci naší knihovny bylo zároveň i nominací do krajského kola soutěže. Měli jsme obrovskou radost, že vítězství putovalo právě do naší školy a knihovny! 1. místo získala a **vítězkou soutěže Čtenář/ka roku – učitel/učitelka v Královéhradeckém regionu se stala paní učitelka Mgr. Jitka Samková.**

Další plánované březnové, ale ani dubnové a květnové aktivity se již neuskutečnily. V důsledku pandemie způsobené koronavirem vyhlásila vláda ČR od 12. března 2020 nouzový stav. Na základě Usnesení vlády ČR s účinností od 13. března byly knihovny do odvolání uzavřeny. Ke změně došlo po několikátýdenní přestávce dne 23. dubna 2020, kdy v rámci rozvolňování opatření proti šíření koronaviru schválila vláda ČR otevření knihoven s platností od pondělí 27. dubna. Činnost v naší knihovně byla obnovena 11. května za dodržování přísných organizačních a hygienických podmínek, doporučených ministerstvy zdravotnictví a kultury. Vstup do knihovny byl možný jen s rouškou, každý návštěvník musel provést u vstupu do knihovny dezinfekci rukou a dodržovat rozestupy mezi osobami 2 metry. Vrácené knihy byly přesunuty na 3 dny do karantény a do odvolání byly zakázány všechny společné akce.

Koncem května se situace kolem pandemie začala vyvíjet poměrně příznivě, takže postupně docházelo k dalšímu rozvolňování opatření proti šíření nemoci covid-19. V červnu již bylo možné sejít se v knihovně ke společné akci, a tak jsme tu 15. června přivítali delegaci zástupců Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR a časopisů AGE A EDU TEAM. Žákům 3. A třídy přijeli osobně předat Zvláštní cenu předsedy Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR, kterou získali za projekt Láskovník pro Austrálii v soutěži Srdce s láskou darované. Podrobně si o této události můžete přečíst v článku o činnosti základní školy za uplynulý školní rok.

Začátkem června jsme se dozvěděli, že Knihovna města HK nominovala naši knihovnu za Královéhradecký kraj do soutěže Knihovna roku 2020, kterou od roku 2003 vyhlašuje Ministerstvo kultury k ohodnocení dlouhodobých zásluh o rozvoj knihovnictví v obcích. Dne 24. června proběhlo krajské kolo této soutěže. Komisi, která knihovnu navštívila a hodnotila, tvořily vedoucí oddělení služeb knihovnám Studijní a vědecké knihovny v Hradci Králové Mgr. Bohdana Hladíková a krajská komisařka soutěže Vesnice roku a vedoucí Městské knihovny Rtyně v Podkrkonoší Jana Sehnalová. Přítomni dále byli ředitel školy Mgr. Pavel Hebelka, starostka obce Stanislava Marková, předsedkyně Regionálního výboru SKIPu za Královéhradecký kraj a hlavní metodička KMHK Bc. Kateřina Hubertová a knihovnice předměřické knihovny Mgr. Jana Kopřivová a Marcela Klimentová. Přítomní nejprve zhlédli prezentaci o historii a činnosti knihovny. Poté si členky komise prohlédly interiér knihovny. Zajímaly se o knižní fond a o všechny aktivity, které v knihovně připravujeme, prohlédly si fotodokumentaci, literární a výtvarné práce dětí, které vznikají v rámci soutěží a různých projektů. Komise ocenila zdařile zrekonstruované prostory knihovny včetně bezbariérového přístupu, dále mimořádnou spolupráci se školou a práci s dětmi, pro které knihovna s využitím propracovaných metodických materiálů pořádá řadu aktivit podporujících vztah k regionu a rozvíjejících čtenářskou gramotnost, tvůrčí psaní, výtvarné citění.

Začátkem července jsme obdrželi zprávu, že Obecní knihovna Předměřice nad Labem v krajském kole zvítězila, postoupila do národního kola a byla nominována na udělení státní ceny Ministerstva kultury Knihovna roku 2020 v kategorii Základní knihovna.

Odborná pětičlenná porota jmenovaná ministrem kultury nás navštívila ve středu 26. srpna. Předsedou komise byl Bc. Pavel Zajíc, ředitel Městské knihovny Rožnov pod Radhoštěm. Členkami poroty byly Ing. Jana Tomancová z Krajské knihovny Františka Bartoše ve Zlíně, Jaroslava Starcová z Krajské vědecké knihovny v Liberci, Mgr. Lucie Macháčková z Městské knihovny V Kutné Hoře a Lenka Drechslerová z Obecní knihovny v Rapotíně. Podpořit naši knihovnu přijely knihovnice Bc. Barbora Maňáková a Ilona Halberštatová z KMHK a Mgr. Petra Řoutilová ze SVK HK. Přítomni dále byli starostka obce Stanislava Marková, ředitel ZŠ Mgr. Pavel Hebelka a zástupce ředitele ZŠ Mgr. Michal Zikmund. Knihovnice Jana Kopřivová a Marcela Klimentová představily komisi obec Předměřice nad Labem, připomněly vývoj knihovnictví v Předměřicích a seznámily členy komise s činností knihovny. Po prezentaci následovala prohlídka knihovny, k nahlédnutí byly připraveny fotografie z akcí a další materiály dokumentující činnost knihovny, dále např. Pamětní kniha obce či místní zpravodaje, v nichž jsou pravidelně zveřejňovány zprávy o činnosti knihovny. Komisi zajímaly také údaje o výpůjční době, počtu čtenářů, počtu výměnných souborů, počtu

besed apod. V závěru návštěvy jsme od předsedy komise obdrželi pozvání do Zrcadlové kaple v Klementinu, kde mělo proběhnout v říjnovém Týdnu knihoven vyhodnocení národního kola.

Bohužel přišla druhá vlna covidu-19, opět byly zrušeny společné akce a od 22. října byly na základě vyhlášení vlády ČR knihovny opět uzavřeny. Slavnostní ceremoniál s předáváním cen se nemohl uskutečnit ani v náhradním termínu 26. listopadu. Výsledky jsme se dozvěděli ze stránek Ministerstva kultury ČR 27. listopadu. Přestože naše knihovna titul Knihovna roku 2020 nezískala, považujeme za velký úspěch, že jsme se probojovali až do kola národního mezi nejlepší knihovny jednotlivých krajů a ceníme si toho. Svaz knihovníků a informačních pracovníků České republiky udělil Obecní knihovně Předměřice nad Labem Ocenění za citlivou rekonstrukci obecní knihovny v prostorách školy a za úspěšné propojení činnosti veřejné a školní knihovny.

Závěrem mně dovoluňte poděkovat Obecnímu úřadu Předměřice nad Labem za vstřícnost a trvalou podporu naší činnosti a všem popřát klidné prožití vánočních svátků, v novém roce pak především pevné zdraví.

Mgr. Jana Kopřivová